

Parents Engage

Göçmen ve mülteci ebeveynlerin okullara katılımı için Politika Önerileri

Sonuç D5.2

Luca Janka Laszlo¹, Eszter Salamon¹

1 PARENTS INTERNATIONAL,

Van Leijenberghlaan 415-1, 1082 GL Amsterdam, Hollanda

Project Number: 2021-1-NL01-KA220-SCH-000034479

Co-funded by
the European Union

Çıktı bilgisi

Hibe Sözleşmesi No.	
Proje kısaltması	Parents Engage
Proje başlığı	Building bridges between schools and migrant and refugee parents in Europe (Avrupa'da okullar ile göçmen ve mülteci ebeveynler arasında köprüler kurma)
Proje zaman çizelgesi ve süresi	01/02/2022 - 01/02/2024
İş Paketi	İP5 - Policy Recommendations for migrant and refugee parents' engagement in schools
Task	5.2
Deliverable	5.2 Göçmen ve mülteci ebeveynlerin okullara katılımı için Politika Önerileri
Durum	Son sürüm
Sürüm numarası	2.0.
Çıktı sorumlusu	IPA
Yaygınlaştırma seviyesi	Genel
Son tarih	31.01.2024
Yayın tarihi	22.01.2024

Proje Koordinatörü

İsim	
Kurum	Parents International
E-posta	office@parentsinternational.org
Posta adresi:	Van Leijenberghlaan 415-1, 1082 GL Amsterdam, Hollanda

Sürüm geçmişi

Sürüm	Tarih	Yazar	Açıklama
1.0	07.01.2024	Luca Laszlo, Eszter Salamon	İlk sürüm
1.1	11.01.2024	Parents Engage konsorsiyum ortakları	İnceleme ve yorumlar
2.0	22.01.2024	Luca Laszlo	Nihai sürüm

Yazar listesi

İsim	Kurum
Luca Laszlo (yazar)	IPA, Hollanda
Eszter Salamon (ortak yazar)	IPA, Hollanda

İçindekiler

İçindekiler 3

Projenin Özeti	4
Belgenin Özeti.....	7
Giriş.....	7
Okulun bir sorumluluğu olarak Ebeveyn Katılımı	8
Ana Mesaj.....	8
Nasıl biliyoruz?.....	8
Farklı düzeylerde yapılabilecekler	9
İyi uygulama örnekleri.....	9
Hizmet öncesi öğretmen eğitimi reformları	10
Ana mesaj	10
Nasıl biliyoruz?.....	10
Farklı düzeylerde yapılabilecekler	10
İyi uygulama örnekleri.....	11
Öğretmenleri, sürekli değişen öğrenci kitlesinin ihtiyaçlarını desteklemek için gereken araç ve metodolojilerle donatmak üzere hizmet içi öğretmen eğitimi	12
Ana mesaj	12
Nasıl biliyoruz?.....	12
Farklı düzeylerde yapılabilecekler	13
İyi uygulama örnekleri.....	13
Kültürel ve dilsel çeşitliliği destekleyen ve koruyan kapsayıcı katılım	15
Ana mesaj	15
Nasıl biliyoruz?.....	15
Farklı düzeylerde yapılabilecekler	16
İyi uygulama örnekleri.....	16
Kapsayıcı bir toplum için işbirliğine dayalı ortaklıklar	18
Ana mesaj	18
Nasıl biliyoruz?.....	18
Farklı düzeylerde yapılabilecekler	18
İyi uygulama örnekleri.....	19
Kaynakça.....	21

Projenin Özeti

Parents Engage, okul eğitimi alanında iki yıllık bir Ana Eylem (KA)2 Erasmus + projesidir ve temel amacı öğretmenlerin becerilerini güçlendirmek ve onları göçmen ve mülteci ailelerle verimli ilişkiler kurmak ve geliştirmek için uygun araçlarla donatmaktır. Bir diğer amaç ise bu ailelerin çocuklarının okul hayatına ve eğitimine daha aktif bir şekilde katılmalarını sağlamaktır. Ebeveynler ve öğretmenler, ev-okul işbirliğinin temelini oluşturduklarından ve genç öğrencilerin okul başarılarının desteklenmesi ve teşvik edilmesinde doğrudan bir paydaş olduklarından, etkin katılımları bu yönde hayati bir rol oynamaktadır.

Proje hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek için projemizin internet sitesini ziyaret edebilirsiniz: <https://parentsengage.eu/>

Parents Engage projesinin temel hedefleri şunlardır:

- 1) İlgili yenilikçi uygulamaları araştırıp değerlendirerek göçmen ve mültecilerle çalışan Sivil Toplum Kuruluşlarından deneyimsel bilgilerinden yararlanmak
- 2) Öğretmenlerin/öğreticilerin, çocukların akademik performansını artırmak ve mülteci ve göçmen çocukların okula sorunsuz bir şekilde dahil olmalarını ve ilerlemelerini olumsuz yönde etkileyebilecek olası Erken okul terkini (EOT) önlemek amacıyla okulda ebeveyn katılımını teşvik etmelerini sağlamak için kanıta dayalı öğretmen eğitimi sağlamak (her katılımcı ülkedeki ilk ve orta öğretim seviyesi dikkate alınarak).
- 3) Göçmen ve mülteci ebeveynlere ulaşarak, çocuklarının okul eğitimine katılımlarını artırmak için özel destekleyici materyaller sağlamak.

Parents Engage projesi, 6 farklı ülkeden (İtalya, Yunanistan, Almanya, Güney Kıbrıs, Hollanda, Almanya ve Türkiye) 7 Avrupalı ortak (kamu kurumları ve kar amacı gütmeyen kuruluşlar) oluşan bir konsorsiyum tarafından yürütülmektedir. Proje, kapsayıcı göçmen eğitimi ve ebeveyn katılımı alanında yüksek uzmanlığa ve kapsamlı deneyime sahip ortakları bir araya getirmektedir. Projenin konsorsiyum ekibi aşağıdaki ortaklardan oluşmaktadır:

Stichting International Parents Alliance - IPA (proje koordinatörü, Hollanda)

Stimmuli for Social Change (Yunanistan)

CESIE (İtalya)

Büyük Ortaoğu Sağlık ve Eğitim Vakfı – BOSEV (Türkiye)

Center for Social Innovation LTD (Güney Kıbrıs)

Goethe-Institut E.V. – Athens Branch (Almanya)

TUD FaCE – Technische Universität Dresden (Almanya)

Daha önce de vurgulandığı gibi, proje, mülteci ve göçmen ebeveynleri çocuklarının eğitimine aktif olarak katılmaları için bilgilendirip güçlendirerek, öğretmenlerin okul-aile bağlantıları için etkili yanıtlar tasarlama kapasitelerinin geliştirilmesine önem vermektedir. Bu hedefe ulaşmak için proje, aşağıdaki hedef grupların çoklu ihtiyaçlarını ele almaya odaklanmaktadır:

a) **Öğretmenler (doğrudan yararlanıcı):** Avrupa'da 2015 yılından bu yana artan göçmen ve mülteci nüfusu göz önünde bulundurulduğunda, okul öğretmenlerinden göçmen ve mülteci öğrencilerin kapsayıcılığını ve eğitimini geliştirerek günümüzde çok kültürlü ortamları yönetmeleri ve bunlara uyum sağlamaları istenmektedir. Bu nedenle, Avrupa'daki okul personelinin bu zorluklara etkili bir şekilde yanıt vermesi ve bu öğrencileri ve ebeveynlerini

nasıl destekleyecekleri konusunda çok kültürlülük üzerine eğitilmeleri gerekmektedir. Proje, öğretmen kadrosu için birleştirilmiş araçlar ve eğitim materyallerinin sağlanmasını ve mesleki gelişimlerinin etkin bir şekilde iyileştirilmesini vurgulamaktadır.

b) **Ebeveynler (doğrudan yararlanıcı):** Göçmen ve mülteci ebeveynlerin okul yaşamına katılımı, eğitim ve toplum içindeki çeşitli engeller ve zorluklar nedeniyle aksayabilmektedir. Çoğu zaman, çocuklarının eğitim hayatına daha az katılım gösterirken, birçok göçmen öğrenci eğitim başarılarında geri kalmaktadır. Ebeveynlerin yerel yapılara katılımının güçlendirilmesi, çocuklarının eğitime katılımını artırabilir. Parents Engage projesi, STK'lar tarafından okullarla işbirliği içinde ebeveynlerin okul eğitimine ve okul sistemine katılımı konusunda halihazırda yürütülen bilgi ve girişimlerden yararlanarak bu potansiyeli vurgulamaktadır.

c) **Öğrenciler (dolaylı yararlanıcı):** Göçmen ve mülteci çocuklar genellikle daha düşük akademik başarıya sahiptir ve hem eğitim hem de sosyoekonomik düzeydeki çeşitli kırılma faktörleri nedeniyle göçmen kökenli olmayan çocuklara kıyasla okulu bırakma riski daha yüksektir. Ebeveynlerin çocuklarının okul eğitimine katılımının çocukların akademik performansı üzerinde olumlu etkileri olduğu kanıtlandığından, proje, göçmen ailelerin okulda eşit temsil ve katılım fırsatlarına sahip olabilmeleri ve çocuklarının yararı için okul personeli ile birlikte çalışabilmeleri amacıyla okul ve aile arasında köprüler kurmaya odaklanmaktadır.

Projenin odaklandığı hedef grupların tanıtılmasının ardından, geliştirilecek ana çıktılar aşağıda görülmektedir:

Mevcut yenilikçi eğitim girişimlerinin belirlenmesi, toplanması, değerlendirilmesi ve analizi (Sonuç 1)

Öğretmenler için interaktif eğitim materyalleri ve her ülkenin okulunda küçük ölçekli bir pilot uygulama da dahil olmak üzere ***Ebeveyn Katılım Online Platformunun geliştirilmesi*** (Sonuç 2)

Ebeveynler için bir mobil uygulama oluşturulması (Sonuç 3)

Deneyimlerini paylaşmak için öğretmenler ve mülteci ve göçmen ebeveynlerle ***Dijital Hikaye Anlatımı*** (görsel-işitsel materyal seti) videoları (Sonuç 4)

Göçmen ve mülteci ebeveynlerin okullara katılımı için politika önerileri (Sonuç 5)

Belgenin Özeti

Bu belge, Parents Engage projesinin son çıktısıdır. Projenin ilk sonucu olan "Göçmen ve mülteci ebeveynleri okul yaşamına dahil eden yenilikçi girişimlerin toplanması ve analizi" için yapılan araştırmaya, ortakların ve pilot eğitim ve çoğaltıcı etkinlik katılımcılarının deneyimlerine ve bu çıktı için veri toplamak üzere ortaklar tarafından yürütülen masa başı araştırmasına dayanan bu belge, Avrupa, ulusal ve yerel/bölgesel düzeyde politika yapımcıların dikkate alabileceği ve diğer aktörlerin, toplumun sosyal bir merkezi olan okul aracılığıyla göçmen ailelerin topluma başarılı bir şekilde dahil edilmesini desteklemek ve okul personelini dahil etme sürecindeki profesyonel rollerine hazırlamak için savunuculuk çalışmalarında kullanabilecekleri politika önerileri sunmaktadır. Tavsiyelerin tümü, politika yapımcılar için daha geniş, daha genel tavsiyeler olan kilit mesajlarla başlar, ardından bunu nasıl bildiğimize veya dayandıkları kanıtlara ilişkin bir açıklama, tavsiyeyi uygulayan mevcut bazı iyi uygulamalar ve politika yapımcıların farklı düzeylerde atabilecekleri somut adımlar vardır.

Öneriler, öğretmenlerin ve okul liderlerinin tüm ebeveynler için ebeveynlerin okula katılımını kolaylaştırmada oynadıkları profesyonel ve dolayısıyla öncü role ve bu sorumluluğu görev tanımlarının bir parçası olarak yerine getirebilmeleri için öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının eğitiminde gerekli değişikliklere odaklanmaktadır. Ebeveynler, sosyo-ekonomik geçmişleri ne olursa olsun, okul personeli ile eşit ve çocuklarının uzmanları olarak görülmeli, karşılıklı saygı temelinde çocuğun yararı için okulla işbirliği yapmalıdır. Okullar, kaynakları paylaşmak, güven inşa etmek ve birbirlerinden öğrenmek için STK'lar ve STK'ların uzmanlarının yanı sıra toplumla da işbirliği yapmalıdır. Avrupa'nın içinden ve dışından Avrupa ülkelerine gelen göçmen aileler, sadece yeni ülkenin kültürünü ve dilini öğrenmek için değil, aynı zamanda miraslarını ve ana dillerini korumak ve beslemek için de destek almalıdır.

Giriş

Avrupa eğitiminin çeşitli ve dinamik ortamında, göçmen kökenli ebeveynlerin okul toplumuna katılımı, çoğu Avrupa ülkesinde hala acil bir zorluk ve değerli bir fırsattır. Avrupa üye devletlerindeki göçmen ailelerin çok çeşitli ihtiyaçlarının farkında olan bu politika tavsiye belgesi, çocuklarının eğitimine katılımlarını artırmak için hedefe yönelik stratejiler sunmaktadır. Çoğu okul kapsayıcılığın simgesi olmak için çabalarken, göçmen ebeveynlerin karşılaştığı dil engelleri, kültürel farklılıklar ve eğitim sistemine yabancılik hissi gibi belirli engelleri ve okulların ve politika yapımcıların bu engellerin üstesinden gelmeye yardımcı olmak için sahip oldukları fırsatları kabul etmek önemlidir. Bu belge, bu boşlukları doldurmak ve okullar ile göçmen aileler arasında Avrupa, ulusal ve yerel düzeylerde işbirliğine dayalı bir ortaklık kurmak için tasarlanmış kanıta dayalı politikalar önermektedir.

Okulun bir sorumluluğu olarak Ebeveyn Katılımı

Ana Mesaj

- Tüm velilerle düzenli olarak iletişim kurmak öğretmenlerin işlerinin zorunlu bir parçası olmalıdır.
- Öğretmenler, öğrencilerinin velileriyle iletişim kurmak için harcadıkları zamanın karşılığını almalıdır.

Nasıl biliyoruz?

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocukların medeni, siyasi, ekonomik, sosyal, sağlık ve kültürel haklarını belirleyen ve tüm Avrupa ülkelerinde geçerli olan uluslararası bir insan hakları anlaşmasıdır. Bu belgede, çocuğun yetiştirilmesinden, gelişiminden ve eğitiminden birincil olarak ebeveynlerin sorumlu olduğu açıkça belirtilmektedir. Okul, çocukların eğitildiği yerlerden biridir, ancak tek yer değildir. Çocuğun yüksek yararı için resmi ve gayri resmi eğitimcilerin işbirliği yapması, bilgi ve deneyimlerini paylaşması gerekir. Ebeveynler ve öğretmenler arasındaki ortaklık, bir çocuğun başarısının anahtarıdır. Bunun bilincinde olarak, ebeveyn katılımını öğretmenlerin sorumluluklarının açık ve ayrılmaz bir parçası haline getirmek şarttır. Araştırmalar, ebeveyn katılımının akademik başarı, davranış ve genel refah üzerindeki olumlu etkisini sürekli olarak vurgulamaktadır. Ebeveynler çocuklarının örgün eğitimine aktif olarak katıldıklarında, işbirliğine dayalı ve destekleyici bir öğrenme ortamı yaratarak eğitim deneyimini zenginleştirir.

Öğretmenler, profesyonel olarak eğitilmiş eğitimciler olarak, öğretmen ve aile arasındaki sosyo-ekonomik farklılıklara rağmen bu ilişkilerin nasıl etkili bir şekilde kurulabileceğine dair pedagojik uzmanlığa sahiptir ve zorlukların üstesinden gelmek için ebeveynleri kanıta dayalı uygulamalarla destekleyebilir. Bu önemli işbirliğinin yürütücüleri olarak, okul ve ev arasında etkili iletişim ve işbirliğinin geliştirilmesinde çok önemli bir rol oynarlar. Etkinlikler, atölye çalışmaları ve veli-öğretmen konferansları düzenlemek için normal sınıf saatleri dışında ek zaman ve çaba harcamaları gerekir. Öğrencilere, sınıflara ve okul toplumuna sağladığı somut faydalar göz önünde bulundurulduğunda, bu bağlılığın takdir edilmesi ve telafi edilmesi gerekir. Öğretmenlerin veli katılımına adanmışlıklarının telafi edilmesi, yalnızca ekstra çabalarının takdir edilmesi değil, aynı zamanda mesleki gelişime harcanan zamanın pratik bir şekilde kabul edilmesi meselesidir. Öğretmenler, velilerle etkili bir şekilde iletişim kurabilmek için iletişim ve işbirliği becerilerini sürekli olarak geliştirmektedir. Bu sürekli gelişim taahhüdü, işbirliğine dayalı ortaklığın başarısını sağlamanın ayrılmaz bir parçasıdır.

Farklı düzeylerde yapılabilecekler

Avrupa Seviyesi

- Ebeveyn katılımının öğretmenlerin iş tanımının zorunlu ve ücretli bir parçası olabileceğine dair iyi uygulamaların ve örneklerin geliştirilmesinin finanse edilmesi
- Ebeveyn katılımının öğretmenlerin iş tanımının zorunlu ve ücretli bir parçası olabileceğine dair uluslararası düzeyde geliştirilmiş iyi uygulamaların toplanması, tanıtılması ve yaygınlaştırılmasının desteklenmesi
- Öğretmenler için yeterli mali tazminat ve destek için öneriler

Ulusal Seviye

- Öğretmenlerin mesleki sorumluluklarının belirli bir unsur olarak Ebeveyn Katılımı ve sahip oldukları mevcut sorumlulukların gözden geçirilmesi
- Öğretmenlerin çeşitli görevleri için yeterli zaman ve ücret
- Okulların düzenli olarak ebeveynlerle iletişim kurması için koçluk ve mentorluk desteği

Yerel Seviye

- Ebeveyn katılımının öğretmenlerin iş tanımının ve yıllık performans değerlendirmesinin bir parçası olarak belirlenmesi
- Okul liderlerinin, okullarındaki öğretmenlerin velilerle iletişim kurmasını yönetmek ve desteklemek için üstlenmesi gereken görevlerin belirlenmesi

İyi uygulama örnekleri

134. Atina İlköğretim Okulu, Yunanistan

Tüm öğretmenler, sınıflarındaki çocukların velileriyle aylık toplantılar düzenler. Her toplantı öncesinde hem öğretmen hem de veliler tartışma için bir gündem önerir. Bu toplantılar sırasında öğretmenler, çocukların başarılarını paylaşırken öfke veya çatışma konularını ele alma fırsatına sahip olurlar. Veliler endişelerini dile getirmeye veya okul yaşamına katılımlarını içeren önerilerde bulunmaya teşvik edilir. Örneğin, bir veli "açık sınıf günü" fikrini ortaya atmış ve bu sayede tüm veliler ve çocuklar, yemek pişirme gibi konular da dahil olmak üzere, diğer çocukların geldikleri ülkenin gelenek ve göreneklerini öğrenme fırsatı bulmuştur.

Başlangıçta okul, tercümanlık hizmetleri için STK'larla işbirliği yapmıştır, ancak yıllar geçtikçe veliler tercümanlık rolünü kendileri üstlenmiştir. Her eğitim-öğretim yılının başında veliler bildikleri dilleri (Arnavutça, Fransızca, Arapça vb.) öğretmene bildirmektedir. Toplantılar sırasında tercüme ihtiyacı duyulursa, sorumlu veli sadece canlı tercüme sağlama kalmaz, aynı zamanda davetiyeyi de ilgili dile çevirir.

Hizmet öncesi öğretmen eğitimi reformları

Ana mesaj

- Öğretmen eğitimi müfredatının, programın ayrılmaz bir parçası olarak ebeveyn katılımını içermesi gerekmektedir.
- Öğretmen eğitimi müfredatı, yeni öğretmenlerin farklı kültürler ve bu kültürlerden gelen öğrenciler ve aileleriyle nasıl çalışacakları konusunda bilgi ve farkındalıkla donatılmasına odaklanmalıdır

Nasıl biliyoruz?

Göçmen öğrencilerin ve ailelerinin okullarda karşılaştıkları gerçekliği değiştirmeye yönelik en etkili eylemlerden biri, üniversitelerin öğretmen yetiştirme müfredatını yeniden tasarlamaktır. Şu anda çoğu ülke, öğretmen öğrencilerini, göçmen veya farklı kültürel mirasları nedeniyle çoğunluk nüfusuna ait olmayan ailelerin katılımı bir yana, özellikle ebeveyn katılımı konusunda eğitmemektedir. Öğretmenler, farklı aile geçmişlerine sahip heterojen bir öğrenci kitlesi beklemek üzere eğitilmişlerse, birden fazla dilin konuşulabildiği, çeşitli sosyo-ekonomik statülerin öne çıktığı ve çocukların farklı kültürlerden geldiği Avrupa sınıflarının mevcut gerçekliğiyle başa çıkmak onlar için çok daha az şok edici olacaktır. Araştırmaların da gösterdiği gibi, öğretmenler genellikle kadın, çoğunluk etnik kökenine ve dinine mensup, orta sınıf ailelerden gelen kişilerdir ve uygun eğitim olmaksızın, kendileri gibi toplumun farklı sınıflarına mensup kişilerle başarılı bir şekilde etkileşim kurmaları zor olabilir. Sınıflarındaki öğrenciler ve aileleri, kendilerinin hiç karşılaşmadığı zorluklarla karşılaşabilir ve bu durumlarla nasıl başa çıkacaklarına dair uygun bir hazırlık yapmadan duyarsız bir şekilde tepki verebilirler. Öğretmen eğitimi alan öğrenciler, mezun olduktan sonra hangi sınıfa girerlerse girsinler öğretmenlik yapmaya hazır olabilmeleri için farklı yerlerdeki farklı nüfuslara sahip okulları ziyaret etme ve buralarda pratik yapma fırsatına sahip olmalıdır.

Farklı düzeylerde yapılabilecekler

Avrupa Seviyesi

- Farklı ailelerden oluşan bir grubun ebeveyn katılımına odaklanan bir öğretmen eğitimi müfredatının geliştirilmesinin desteklenmesi
- Okul paydaşları arasında kültürel çeşitliliğe odaklanan bir öğretmen eğitimi müfredatının geliştirilmesinin desteklenmesi
- Uluslararası değişim, öğretmen yetiştiren öğrenciler için fırsatlar, özellikle öğretmenlerin kendi ülkelerine çok sayıda göçmeni olan Avrupa ülkelerine

Ulusal Seviye

- Okul paydaşları arasındaki kültürel çeşitliliğin öğretmen eğitimi müfredatına dahil edilmesinin akreditasyon için zorunlu bir gereklilik haline getirilmesi ve öğretmen yetiştiren kurumlara bu konunun nasıl dahil edileceği konusunda profesyonel destek sağlanması
- Öğretmen eğitimi müfredatına farklı aile gruplarının ebeveyn katılımının dahil edilmesinin akreditasyon için zorunlu bir gereklilik haline getirilmesi ve öğretmen yetiştiren kurumlara bu konunun nasıl dahil edileceği konusunda profesyonel destek sağlanması

Yerel Seviye

- Öğretmen eğitimi alan öğrencilerin yerel okulları ziyaret etmeleri için fırsatlar
- Okullar, aileler, toplum kuruluşları, STK'lar ve öğretmen eğitimi alan öğrenciler arasında bilgi paylaşımı fırsatlarının kolaylaştırılması
- Okul paydaşları arasında kültürel çeşitliliğe odaklanan bir öğretmen eğitimi müfredatının uygulanması
- Farklı ailelerden oluşan bir grubun ebeveyn katılımına odaklanan bir öğretmen eğitimi müfredatının uygulanması

İyi uygulama örnekleri

Avrupa çapında öğretmen eğitimi

Almanya'da öğretmenlik eğitimi alan tüm öğrencilerin, ana dili Almanca olmayan kalabalık öğrenci nüfusuyla ilgilenmelerine yardımcı olmak için ikinci dil olarak Almanca öğretmeyi öğrenmeleri gerekmektedir.

İrlanda'da kilise okullarında bile din dersleri, tüm çocukların din özgürlüğüne saygı göstererek ve aynı zamanda dinin bir ülkenin kültürel mirasında oynadığı önemli rolü kabul ederek birden fazla din hakkında bilgi vermektedir.

Malta Üniversitesi'nde öğretmen eğitimi alan öğrenciler "Ebeveyn Katılımı" adlı bir ders almak zorundadırlar ve bu derste "gerçek ebeveyn katılımı için farklı olasılıklarla birlikte eğitimde ebeveyn katılımı kavramına genel bir bakış" sunulmaktadır. Bu bir saha çalışması dersidir ve ebeveynler ve hizmet içi öğretmenler deneyimlerini öğretmen eğitimi alan öğrencilerle paylaşmak üzere misafir olarak davet edilirler. Kursun açıklamasına [BURADAN](#) ulaşabilirsiniz.

Öğretmenleri, sürekli değişen öğrenci kitlesinin ihtiyaçlarını desteklemek için gereken araç ve metodolojilerle donatmak üzere hizmet içi öğretmen eğitimi

Ana mesaj

- Öğretmenlerin ebeveynlerle başarılı bir şekilde çalışabilmeleri için becerilerini ve yöntemlerini güncellemeleri gerekir
- Öğretmenlerin kültürel ve dilsel açıdan farklı gruplarla çalışmak için becerilerini ve yöntemlerini güncellemeleri gerekir
- Ebeveynler, bazı gerekli becerilerin geliştirilmesinde okulu desteklemek için önemli bir kaynak olabilir.

Nasıl biliyoruz?

Mevcut çalışan öğretmenlerin yüksek bir yüzdesi, hizmet öncesi eğitimleri bu konuları içermediğinden ve sadece düşük sayıda öğretmen bu becerileri güncellemek için hizmet içi eğitimlere erişebildiğinden, eski metodolojileri kullanmakta ve öğrencilerinin farklı ebeveyn gruplarıyla başarılı bir şekilde etkileşim kurmak için gerekli becerilerden yoksun durumdadır. Eğitim uygulamaları ve araştırmaları hızla gelişmektedir ve öğretmenlerin yüksek iş yükü nedeniyle, mesleki gelişim için yeterli destek ve zaman ayrılmadan başarılı yöntemlerdeki en son gelişmeleri takip etmek zordur. Neredeyse her okulda, öğretmenlerin kendilerini daha fazla eğitmeleri için fırsatlar olsa da, açıkça ebeveyn katılımıyla ilgili becerilere odaklanılmamıştır. Başarılı ebeveyn katılımının öğrencinin akademik sonuçlarını büyük ölçüde etkilediği kanıtlandığından, öğretmenlerin her öğrencinin ebeveynine başarılı bir şekilde ulaşabilmesi için bu beceri ve yetkinliklerin geliştirilmesine öncelik verilmesi herkesin yararına. Her okulda, aile ve okul arasında iletişimin sağlandığı veli toplantıları gibi bazı uygulamalar vardır; bu uygulamalar yalnızca az sayıda veliye ve genellikle yalnızca çoğunluk toplumuna ait olanlara ulaşma eğilimindedir. Genellikle düşük sosyo-ekonomik statüye sahip olan ya da öğretmenlerden farklı bir anadile veya kültüre sahip olan en savunmasız ebeveynler, genellikle okulların henüz başarılı bir şekilde iletişim kuracak araçlara sahip olmadığı 'ulaşılması zor' ebeveynler olarak etiketlenir. Tüm ebeveynlere ulaşmanın çeşitli yolları vardır. Ancak, öğretmenlerin her aileye ulaşmak için motive edilmeleri ve bu yöntemleri uygulamak için

eğitilmeleri gerekir. Bazen, ulaşılması zor olarak etiketlenen ebeveynler, okul ile henüz ulaşılamamış ebeveynler arasında köprüler kurulmasına yardımcı olabilecek diğer ebeveynler veya toplum liderleri ile güvenilir bağlantılar geliştirmek için daha kolay bir zaman geçirirler. Okulla düzenli iletişim kurmayan velileri, sadece umursamadıklarını iddia ederek göz arđı etmemek, düzenli olarak okula gelmelerini veya çocuklarının öğretmenleriyle başarılı bir şekilde etkileşim kurmalarını engelleyen engelleri araştırmak çok önemlidir.

Farklı düzeylerde yapılabilcekler

Avrupa Seviyesi

- Tüm ailelere ulaşmak için metodolojilerin geliştirilmesinin desteklenmesi
- Öğretmen eğitim materyallerinin geliştirilmesinin desteklenmesi
- Farklı ulusal uygulamalardan yararlanmak için öğretmenler arasında uluslararası değişimlerin kolaylaştırılması

Ulusal Seviye

- Hizmet içi ğretmen eğitiminin finanse edilmesi ve kolaylaştırılması

Yerel Seviye

- Yerel gerçeklere dayalı düzenli olarak ihtiyaç değerlendirmesi yapılması ve yerel eğitim planlarının bu ihtiyaçlara göre uyarlanması
- Okul liderleri, okullarında yeni ihtiyaçların ortaya çıkıp çıkmadığını izlemeli ve fark etmeli ve eğitimi kendileri düzenlemeli veya destek için yerel eğitim sağlayıcılarına ulaşmalıdır

İyi uygulama rnekleri

Parents'R'US Projesi

Parent'r'us, biri uluslararası olmak üzere beş Avrupa lkesinden STK'lar ve okullardan meydana gelen bir konsorsiyumdan oluşan bir Avrupa Erasmus+ projesiydi. Ana amacı, çocukların okuldaki akademik başarısını ve refahını desteklemek için ebeveyn katılımını artırma ve teşvik etme konusunda öğretmenleri desteklemektir. Hedef aynı zamanda bütüncül bir yaklaşım altında entegre edilmiş yenilikçi bir mentorluk modu aracılığıyla öğretmenlerin yetkinliklerini geliştirmeye odaklanıyordu. Esas olarak ilkokul öğrencilerine, ebeveynlere ve öğretmenlere yönelikti. Mentorluk modeli dört ülkede (Romanya, İspanya, Macaristan, Portekiz) pilot olarak uygulanmıştır. Veliler ve okullar arasındaki güçlü ve eşit ortaklık ğrenci başarısı için gereklidir. Yine de, duşuk sosyo-ekonomik statüye sahip aileler söz konusu olduğunda bu ortaklık genellikle başarılı bir şekilde kurulamamakta ve srdrlememektedir. Parent'r'us, ebeveynlere akran mentorluğu yaparak ve benzersiz ve yenilikçi bir mentorluk modeli aracılığıyla gerekli zihniyet değişikliği sürecinde öğretmenleri destekleyerek bu algıyı değiştirmek için tasarlanmıştır. Proje, dezavantajlı ailelerin güçlendirilmesine yönelik artan ihtiyaa özellikle dikkat etmiş, onlara çocuklarının okul hayatında ebeveynlik yetkinlikleri ve

evde onlara nasıl yardımcı olacakları konusunda bilgi ve fikirler sağlamıştır. Daha fazla bilgi için [BURAYA](#) tıklayınız.

ParENTrepreneurs Projesi

ParENTrepreneurs projesi, ebeveynlerin (veya herhangi bir yetişkinin) ve ikincil hedef grup olarak çocuklarının girişimcilik becerilerini geliştirmeye odaklanan Erasmus + tarafından finanse edilen bir projeydi. Finansal bilgi, yaratıcılık, eleştirel düşünme, karar verme, problem çözme ve aktif dinleme gibi girişimcilik becerileri, sosyo-ekonomik durumları veya meslekleri ne olursa olsun 21. yüzyılda herkes için gerekli temel becerilerdir. Projede, çevrimiçi ve yüz yüze eğitimlerin yanı sıra, genellikle kabul görmese de bu becerilerin günlük ebeveynliğin bir parçası olduğunu ve sertifikasyon prosedürü aracılığıyla potansiyel olarak işgücü piyasasına aktarılabilceğini kabul etmek için bir sertifikasyon süreci de bulunmaktadır. Öğretmenler de bu eğitimleri kendi becerilerini geliştirmek için çok uygun bulmaktadır. Daha fazla bilgi için [BURAYA](#) tıklayınız.

Kültürel ve dilsel çeşitliliği destekleyen ve koruyan kapsayıcı katılım

Ana mesaj

- Çocuklar, eğitim dilinin yanı sıra anadillerini de öğrenmeleri için desteklenmelidir.
- Ebeveynler dil engelleri nedeniyle okuldan dışlanamaz
- Göçmenlerin daha önce aldıkları eğitim ve edindikleri bilgiler kabul edilmeli ve tanınmalıdır-

Nasıl biliyoruz?

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca tüm çocuklar anadil eğitimi alma hakkına sahiptir. Çocukların yeni ikamet ettikleri ülkede başarılı bir şekilde iletişim kurabilmeleri için bir yola sahip olmaları çok önemli olsa da (bu, ülke hakkında operasyonel bir bilgi veya birçok kişi tarafından konuşulan üçüncü bir dilin kullanılması anlamına gelebilir), anadil bilgilerini geliştirmeye de hakları vardır. Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) sonuçlarına göre, göçmen çocuklar anketi kendilerini daha güvende hissettikleri bir dilde doldurabilirlerse daha düşük sonuçlar almamaktadırlar. Bazen ailelerin kendileri de düşük okuma ve yazma becerilerine sahiptir ve yeterli desteği sağlayamazlar ya da sadece eğitim diline odaklanmanın daha önemli olduğunu düşünürler ve çocuklarına kendi dillerini ve kültürlerini öğretmek için yeterince zaman harcamazlar. Okullar ve öğretmenler, profesyonel eğitimciler olarak, ebeveynleri kendi miraslarını çocuklarına öğretmeye teşvik etmeli ve bu görevde onları desteklemeli, ailelerinin eğitim geçmişinden bağımsız olarak çocukların eşit haklara sahip olması için gerekli desteği sağlamalıdır. Okullar, tüm paydaşların diğerlerini öğrenirken kendi kültürlerini de kutlayabilecekleri bir yer olabilir. Öğretmenle ortak bir dili olmayan ebeveynler dışlanamaz ve çocukların tercüman olarak kullanılmaması tavsiye edilir. Toplum kuruluşları, STK'lar ve aynı kültüre sahip diğer aileler bu bilgi alışverişinde önemli ortaklar olabilir ve kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanabilir.

Çoğu zaman yeni bir ülkeye gelen çocuklar ve aileleri, eğitim dilini veya ülkenin dilini bilmedikleri için düşük eğitime veya beceri eksikliğine sahip gibi görünmektedir. Öğretmenlerin konu bilgisi eksikliği ile dil bilgisi eksikliği arasındaki farkı anlayabilecek şekilde eğitilmeleri ve çocukların sadece dil zorlukları nedeniyle geride kalmamaları için eğitimlerine devam edebilecekleri yeterli beceri fırsatlarının sunulması gerekmektedir. Bu durum ebeveynler için de geçerlidir, örneğin pek çok göçmen kendi ülkelerinde profesyonel eğitimci olarak yetiştirilmiştir, ancak ulusal standartlardaki büyük farklılıklar nedeniyle genellikle deneyim ve bilgilerinin neredeyse hiçbiri tanınmamakta, bu da onları yeni ikamet ettikleri

ülkede aynı işi yapmak istiyorlarsa eğitimlerine tamamen yeniden başlamak zorunda bırakılmaktadır. Göçmen öğretmenlerin ulusal eğitim sistemlerine başarılı bir şekilde dahil edilmesi, öğretmen kadrosunu çeşitlendirecek ve okul paydaşlarının farklı ihtiyaçlarını karşılamada çok daha yeterli hale getirecektir.

Farklı düzeylerde yapılabilecekler

Avrupa Seviyesi

- Göçmen öğrencilerin uygun düzeyde başarılı bir şekilde dahil edilmesine olanak tanıyan uluslararası standartların geliştirilmesi
- Göçmen profesyonellerin ulusal sistemlere dahil edilmesini kolaylaştırmak için başta profesyonel eğitimciler ve okul personeli olmak üzere çeşitli profesyonel roller için uluslararası standartların geliştirilmesi

Ulusal Seviye

- Göçmen öğrenci kayıtlarında esneklik, öğrencilerin uygun seviyedeki okullara katılmalarına izin verilmesi
- Göçmen işçilerin beceri ve deneyimlerinin tanınması

Yerel Seviye

- Düzenli yerel ihtiyaç değerlendirmesi
- Çok dilli yöntem ve kaynakların geliştirilmesi
- Çevirmenler veya teknoloji aracılığıyla yeterli dil desteği

İyi uygulama örnekleri

Open School Doors (Okul Kapılarını Açın) projesi

Open School Doors (OSD) geliştirme programı, 2017-2019 yılları arasında uygulanan uluslararası bir projeydi ve Avusturya, Belçika, Yunanistan ve İngiltere'den eğitim uygulayıcıları ve araştırmacılarla yakın işbirliği içinde Medya Merkezi ve TU Dresden Eğitim Bilimleri Fakültesi tarafından koordine edilmiştir. Göçmen aileler için ilgili tüm yerel kaynakları içeren topluluk haritalarının geliştirilmesi gibi dijital medyanın yardımıyla göçmen kökenli ebeveynlerin çocuklarının eğitimine nasıl daha aktif bir şekilde dahil olabilecekleri araştırılmıştır. Okulları (örneğin liderler, öğretmenler ve destek personeli) yeni gelen ailelerin karşılaştığı zorluklar hakkında bilgi ve anlayış oluşturmak ve gençlerin ve ailelerinin yaşamlarını olumlu yönde etkilemek için okullar ve yerel topluluklar arasındaki bölünmeyi aşmanın yeni yollarını geliştirmek için desteklemek üzere tasarlanmıştır. Daha fazla bilgiyi [BURADA](#) bulabilirsiniz.

Hollanda'da DENISE Uluslararası Okulu

Yeni Uluslararası Esprit Okulu (DENISE), bugünün gerçekliğine ve içinde yaşadığımız dünyanın geleceği için kolektif sorumluluğa dayalı evrensel olarak erişilebilir uluslararası eğitim sunmaktadır. Hollanda'da bulunan okulda öğrenciler Hollandaca ve İngilizce öğrenmektedir. Ayrıca, İngilizce veya Hollandaca diploma programına hazırlanırken kendi ana dillerini de kullanabilmektedirler. Okul, her öğrencinin kendi geçmişine göre özel hizmet alabilmesi ve kendi gelişimi için kendi seçimlerini yapabilmesi amacıyla beş program kullanmaktadır. DENISE, akademik öğrenme hedeflerine ek olarak, kişisel öğrenme hedefleri belirleyerek her öğrencinin bireysel gelişimine de büyük önem vermektedir. Düşünceli olma, esneklik, uyum sağlama ve uluslararası farkındalık gibi niteliklerin geliştirilmesine özel önem verilmektedir. Okul, ebeveynlerin aktif olarak katıldığı ve bir topluluk olarak okulun uluslararası profilini şekillendirmeye yardımcı olduğu bir yerdir. Öğrencileri, küresel vatandaşlar olarak aktif rol alabilecekleri uluslararası bir hayata hazırlamak için güçlü bir odak noktası vardır. Okul, 70'ten fazla ülkeden çeşitli sosyo-ekonomik geçmişe sahip öğrencilerin bulunduğu bir devlet okuludur.

Kapsayıcı bir toplum için işbirliğine dayalı ortaklıklar

Ana mesaj

- Okullar, göçmen ve mülteci toplumu için ve onlarla birlikte çalışan STK'lara ulaşmalı ve onların uzmanlıklarından yararlanmalıdır
- Okullar, güven inşa etmek ve kültür hakkında bilgi edinmek için farklı göçmen topluluklarının toplum liderlerini sürece dahil etmelidir

Nasıl biliyoruz?

Sivil toplum kuruluşları uzun süredir çeşitli araştırmalar, iyi uygulamalar ve uluslararası, ulusal ve yerel kuruluşlar, devlet kurumları, toplum kuruluşları, okullar ve ailelerle ortaklıklar geliştirmektedir. Mülteci krizi sırasında birçok STK genellikle gayri resmi müdahale faaliyetlerinin büyük bir kısmını üstlenmiş, ancak uygulamalarında değerli deneyimsel içgörüler bulunabileceği yönündeki güçlü hipoteze rağmen, tabandan gelen veya düzensiz yapıları nedeniyle katkıları belgelenmemiştir. Yine de bu bilgi birikimine katılmak önemlidir çünkü 'sivil toplum aktörleri, göçmenlerin ihtiyaç ve isteklerinin ne olduğuna dair eleştirel ve yerinde bilgileriyle göçle ilgili politika yapımında hayati bir rol oynayabilir' (Desvachez 2015). Bu aktörlerin uzmanlıklarından faydalanılması, bağlantılarının ve uzmanlarının okullara girmesine izin verilmesi herkesin çıkarınadır. Genellikle toplumun en savunmasız gruplarıyla zaten güvenilir bağlantılar kurmuş olduklarından, okullar ve göçmen aileler arasında bir köprü olarak kullanılabilirler. Okullarda karar alma ve strateji oluşturma süreçlerine katılmalarına izin verilmesi, genel okul personelinin veya çoğunluktaki veli nüfusunun farkında olmayabileceği çoklu bakış açıları getirebilir. Toplum liderleri de okullara benzer bir değer katabilir; kültürel farklılıklardan kaynaklanan ebeveyn katılımının önündeki bazı engellere işaret edebilir ve bu zorlukların nasıl aşılabileceğine dair çözümler sunmaya çalışabilirler.

Farklı düzeylerde yapılabilecekler

Avrupa Seviyesi

- STK'lar ve okullar arasında işbirliği standartlarının geliştirilmesi
- Toplum kuruluşları ve okullar arasında işbirliği standartlarının geliştirilmesi
- STK tarafından geliştirilen metodolojilerin yaygınlaştırılması için fon sağlanması
- STK'ların (göçmen) ailelerin başarılı katılımı ve okulların karşılaştığı diğer zorluklara yönelik metodolojileri daha da geliştirmeleri için fon sağlanması

Ulusal Seviye

- STK'ların okullarla işbirliği yapmasına izin verilmesi
- Okullarla işbirliği için STK'lara fon sağlanması

- STK'larla işbirliği yapmaları ve yeni metodolojileri test etmeleri için okullara fon sağlanması

Yerel Seviye

- Okullar, STK'lar, toplum ve sanayinin yerel işbirliği için fırsatlar sağlanması

İyi uygulama örnekleri

PHERECLOS Projesi

PHERECLOS, açık okullaşma örnekleri olarak farklı tasarımlara sahip "Yerel Eğitim Kümeleri" (YEK) kurmayı amaçlamaktadır. Tüm YEK'ler, belirli bir pilot bölgedeki okulları ve eğitim ekosistemindeki diğer ilgili aktörleri bir araya getirmekte ve bir akran mentorluk programı ile desteklenmektedir. LEC'ler, çeşitli taraflar arasında diyalog kurulmasını sağlayan ve örgün ve yaygın eğitimde ortak faaliyetlerin oluşturulmasına yardımcı olan kuluçka merkezleridir. LEC'ler aynı zamanda okullar için deneysel test ortamları olarak işbirliğine dayalı öğrenme ortamlarının geliştirilmesine yardımcı olmakta ve buna paralel olarak bu alanlarda mevcut olan bilimsel katılım fırsatlarının kalitesini etkilemeyi amaçlamaktadır. Daha fazla bilgi için [BURAYA](#) tıklayınız.

Learning for Integration (Entegrasyon için Öğrenme) Projesi

Entegrasyon için Öğrenme Projesi, ELIX kuruluşu tarafından ağırlıklı olarak Attika ve Korinthos bölgesindeki mülteci kamplarında ve kuruluşun öğrenme merkezlerinde uygulanan, STK öncülüğünde devam eden bir uygulamadır. Hem mülteci ve göçmen çocuklara (3 ila 17 yaş arası) hem de onların eğitim süreçlerine katılımlarını artırmak için ebeveynlerine yöneliktir. Girişimin en önemli önceliklerinden biri, öğrencilerin günlük eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek ve ebeveynlerin Yunan eğitim sistemine aşina olmalarını sağlayarak çocukların eğitimiyle daha fazla ilgilenmelerini sağlamaktır. Ebeveynler, ev sahibi ülkedeki yabancı öğrencilerin kayıt ve öğrenim süreçlerine motive edici/teşvik edici olarak aktif bir şekilde katılmaktadır. Daha fazla bilgi için [BURAYA](#) tıklayınız.

TOYS for Inclusion Play Hubs(TOYS for Inclusion Play Hubs)

"TOYS for Inclusion Play Hubs", uluslararası bir kuruluş olan REYN Italia tarafından koordine edilen ve 7 ortak ülkeden oluşan AB çapında bir projedir. Girişim, okul öncesi çocuk seviyesinin yanı sıra düşük eğitim seviyesine sahip savunmasız çocuklara odaklanmaktadır. Atölye çalışmaları, örgün eğitim için gerekli bilgi ve becerileri geliştirmelerine yardımcı olmak üzere tasarlandığından, doğrudan yararlanıcılar çocuklardır. Oyun merkezleri, küçük çocukları ziyaret etmek ve oyunun çocukların öğrenme gelişimini nasıl destekleyebileceğini öğrenmek ve toplumdaki diğer aile hizmetleri hakkında bilgi edinmek için tüm aile üyelerine açıktır. Ebeveynler çoğunlukla işbirlikçi olarak hareket etmekle birlikte merkezlerde destekleyici bir rol de oynamaktadır. Merkezlerdeki çok aileli atölye çalışmaları, topluluk bağlarını güçlendirmek için farklı aileler arasında ebeveyn katılımını teşvik etmektedir. Toplum temelli Erken Çocukluk Eğitimi ve Bakımı (EÇEB) Oyun Merkezleri, tüm ailelerin ulaşabileceği

alanlarda yer almakta ve toplum temsilcileri, okul ve okul öncesi öğretmenleri, sağlık hizmetleri, ebeveynler ve yerel yetkililerden oluşan çok sektörlü ekipler tarafından tasarlanmakta ve yürütülmektedir. Daha fazla bilgi için [BURAYA](#) tıklayınız.

Kaynakça

Antony-Newman, M. (2023). Teachers and School Leaders' Readiness for Parental Engagement: Critical Policy Analysis of Canadian Standards. *Journal of Teacher Education*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/00224871231199365>

Bhopal, K., & Rhamie, J. (2014). Initial teacher training understanding race diversity and inclusion. *Race Ethnicity and Education*, 17 (3), 304-325.

Campbell, C. (2011) How to involve hard-to-reach parents: encouraging meaningful parental involvement with schools National College for School Leadership: London https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/340369/how-to-involve-hard-to-reach-parents-full-report.pdf, last checked on the 09.02.2018

Constantino, S. (2021). *Engage Every Family*. Corwin, London

Crozier, G., & Davies, J. (2007). Hard to reach parents or hard to reach schools? A discussion of home-school relations, with particular reference to Bangladeshi and Pakistani parents. *British Education Research Journal* , 33 (3), 295-313.

Desforges, C. and A. Abouchaar (2003). *The Impact of Parental Involvement, Parental Support and Family Education on Pupil Achievement and Adjustment: A Literature Review*, Department of Education and Skills.

Desvachez, F. (2015). Humanitarian Engagement and the Mediterranean Crisis: Civil Society Responses - Our World. Our World. Geraadpleegd op 15 Şubat 2022, van <https://ourworld.unu.edu/en/humanitarian-engagement-and-the-mediterranean-crisis-civil-societyresponses>

EESC (2017). *How Civil Society Organisations Assist Refugees and Migrants in the EU: Successful experiences and promising practices from the 2016 EESC Civil Society Prize*. European Union, Brussels

Epstein, J. 2009. *School, family and community partnerships: Your handbook for Action*. California: Corwin Press.

Fundamental Rights Agency (2017). 'Current migration situation in the EU: Education'. Alıntı bağlantısı : <https://fra.europa.eu/en/publication/2017/current-migration-situation-eu-education>

Goodall J. (2017). *Learning-centred parental engagement: Freire reimagined*. <https://doi.org/10.1080/00131911.2017.1358697>

Goodall, J. (2017) *Narrowing the achievement gap: Parental engagement with children's learning*, Routledge, London and New York

Harris, A. & Goodall, J. 2007. Engaging Parents in Raising Achievement. Do Parents Know They Matter? University of Warwick. Online abrufbar auf: <http://www.dcsf.gov.uk/research/data/uploadfiles/DCSF-RW004.pdf>

Henderson, A. & Mapp, K. (2007). Beyond the Bake Sale – The Essential Guide to Family/School Partnerships. New York, The New Press

Ishimaru, A. (2020). Just schools : building equitable collaborations with families and communities. Teachers College Press, New York

Janet Goodall & Caroline Montgomery (2014) Parental involvement to parental engagement: a continuum, Educational Review, 66:4, 399-410.

Jeynes, W. ed. (2023). Relational Aspects of Parental Involvement to Support Educational Outcomes .Routledge, Oxon

Koehler, C. (2017). Continuity of learning for newly arrived refugee children in Europe (NESET II ad hoc question No. 1/2017). Alıntı bağlantısı: <http://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2016/02/Refugee-children.pdf>.

Koehler, C., Schneider, J. Young refugees in education: the particular challenges of school systems in Europe. CMS 7, 28 (2019). <https://doi.org/10.1186/s40878-019-0129-3>

OECD (2006). Where Immigrant Students Succeed - A Comparative Review of Performance and Engagement in PISA 2003. Paris: OECD Publishing Alıntı bağlantısı: <http://www.oecd.org/education/school/programmeforinternationalstudentassessmentpisa/whereimmigrantstudentsucceed-acomparativereviewofperformanceandengagementinpisa2003.htm>.

OECD (2014). Education at a glance 2014: OECD indicators. OECD Publishing Alıntı bağlantısı: <https://www.oecd.org/edu/Education-at-a-Glance-2014.pdf>.

OECD (2015). Helping immigrant students to succeed at school – and beyond. Paris: OECD Alıntı bağlantısı: <https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>.

OHCHR (2016). ‘Convention on the rights of the child’. Alıntı bağlantısı: <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/crc.pdf>

Public Policy and Management Institute (2017). Preparing teachers for diversity: The role of initial teacher education. Brussels: European Commission. Alıntı bağlantısı: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/b347bf7d-1db1-11e7-aeb3-01aa75ed71a1/language-en>

Pushor, D. (2013). Portals of Promise - Transforming Beliefs and Practices through a Curriculum of Parents. Brill, Amsterdam

Salamon E. -Haider B. (2015, 2019). Parental involvement in school and education governance, EPA. Brussels

Salamon, E. (20). Parents: Primary Educators, Caregivers, Gatekeepers, Scaffolders. *Psicologia dell'Educazione*, n. 3/2019 p.35-44

Salamon, E. (2019) Good practices in teacher and school leader career pathways in Europe from a practitioner and parent perspective, EEPN, Utrecht

Salamon, E. (2020) A New Deal between Parents and Professionals Using COVID-19 Learnings as Leverage. *Social Education* 53(1):6-25, Kaunas

Salamon, E. (2022), *Parental Engagement as Active Citizenship*. Resling Publishing, Tel Aviv

Turney, K., & Kao, G. (2009). Barriers to school involvement: Are immigrant parents disadvantaged? *The Journal of Educational Research*, 102(4), 257-271.

